

Brain International School

Vikas Puri, New Delhi

अभ्यास पत्र 2

विषय : संस्कृत

कक्षा नव

मई, 2025

प्रश्न 1 अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

संस्कृतभाषायाम् इदं प्रसिद्धम् अस्ति—अविवेकी पक्षपाती जायते। अस्य तात्पर्यमस्ति यत् अविवेकिनः जनाः स्वजनान् एव पोषयन्ति एवम् एव श्रीहर्षः स्वमहाकाव्ये लिखति—‘भवन्ति हि भव्येषु पक्षपातः’। वस्तुतः ये जनाः आत्मनां कृते भव्याः प्रियाः च भवन्ति तान् प्रति तु पक्षपातः संजायते एव। जनाः अस्याभिप्रायम् इमं गृह्णन्ति यत् स्वजातीयानां पारिवारिकाणाम् जनानां वा पक्षे स्वीकृते एव उदयः भवति भ्रष्टाचारस्य। अतः अतिप्राचीनकालाद् एव समाजे भ्रष्टाचारः प्रचलितः आसीत्। अभिज्ञानशाकुन्तलेऽपि वयं पश्या यद् राज्ञः श्यालः खलु आरक्षकाणां महाधिकारी आसीत्।

प्रश्नाः

(I) एकपदेन उत्तरत। (एक पद में उत्तर दीजिए। Answer in one word only.)

- (i) कालिदास-विरचित-नाटकस्य नाम किम्?
- (ii) भ्रष्टाचारः कस्मात् कालात् प्रचलितः?
- (iii) अविवेकिनः कान् पोषयन्ति?
- (iv) आरक्षकाणां महाधिकारी कः आसीत्?

(II) पूर्णवाक्येन उत्तरत। (पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए। Answer in a complete sentence.)

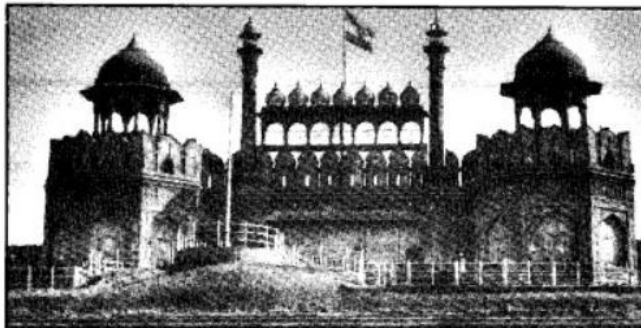
- (i) ‘अविवेकी पक्षपाती जायते’—अस्य कः अभिप्रायः?
- (ii) श्रीहर्षः स्वमहाकाव्ये किम् अलिखत्?

(III) अस्य अनुच्छेदस्य समुचितं शीर्षकं लिखत। (इस अनुच्छेद का उपयुक्त शीर्षक लिखिए। Write an appropriate title for this passage.)

2. इदं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां च प्रदत्तशब्दानाम् सहायतया पञ्चवाक्यानि रचयत—

(यह चित्र देखकर और मञ्जूषा में दिए शब्दों की सहायता से पाँच वाक्यों की रचना कीजिए।)

(Describe the picture in five sentences taking words from the box.)

मञ्जूषा—रक्तदुर्गस्य, अग्रिमे, ध्वजः, निर्मितः, रक्तः, इतस्ततः, स्मारकाः, जनाः

(ख) उचितेन अव्यय-पदेन रिक्तस्थानपूर्ति कुरुत- (उचित अव्यय पद द्वारा रिक्त स्थान पूर्ति कीजिए- Fill in the blanks with the appropriate indeclinables.)

यत्र-तत्र, यदा-तदा, एकदा ह्यः, तत्र

1. _____ अहं विदेशम् अगच्छम्।
2. _____ बालकाः _____ कोलाहलः।
3. _____ अहम् जन्तुशालाम् अगच्छम्।
4. _____ अहम् विविधान् जन्तून् अपश्यम्।
5. _____ वृष्टिः भवति _____ मयूरः नृत्यति।

प्रश्न 4 अधोलिखितप्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

- 1 'व'वर्णस्य उच्चारणस्थानम् किम् अस्ति ☐
- 2 'विद्या'अस्मिन् पदे ओष्ठ्यः वर्णः कः ☐
- 3 'द' वर्णस्य उच्चारणस्थानं किम् अस्ति ☐
- 4 'स्' वर्णस्य उच्चारणस्थानं किम् ☐